

تەۋرەنچە دېنگەن سەبارەت بەكارى ھەروەزى... نووسەر زاھىر باھىر

كورتچەك بە ناساندنى ھەروەزى :

ھەروەزى دياردا و بوونەكى مەژوویی و جیهانی ھەيە، ھەرچەندە زەر جار دېنگە و دېنگە سەردەمى سەرھەدەدانەكەي خەي گرتوو؛ ھەندەك جار وەك خەكەمەكەي ئایینی گروپە ئایینی و ھەيەكەي ھەيەكەي دەرکەوتوو و ھەندەك جار وەك خەكەمەكەي خەكەكەي و گوندەكەي دەرکەوتوو و ھەندەك جارەش وەك خەكەمەكەي ھەرچەكەي ھەرچەكەي سەردەمى جەنگەكەي و قاتوقەي وشكە ساھەكەي دەرکەوتوو، بەھام لەنە ھەموو سەردەمەكەي ھەروەزى و بىرەكەي و ئاوەزى ژيانى ھەروەزى بەجەرەكەي بوونى ھەبوو .

لەنە ئەم ئەگەرەش لە ھەروەمى كوردستان خەريكە لەنە و دەرۋونى قەيرانە ئابوورى و كولتۋورى و مەھەلەي و مەھەلەي و جەنگەي- سەربازەيەكەي بەجەرەكەي ھەروەزەكەي و بىرەكەي ھەروەزى كەمەلەيەتەي وەك ئەتەرنەتەكەي خەي دەرەخەتەي، سەيتە دېنگەكەي وەك بەندەكەي دېنگە ئەشەبىر و خەنەگر و نەزەي و بەھەلەستەكەي بە شەنەي خەستە سەر مەژووی بزووتەنە و بىرەكەي ھەروەزەكەي لە ھەروەمى كوردستان و نەوچەكەي ئەم تەۋرەنچە بە گەتەكەي و لەدوان لە و بارەكەي كەردووتەي، بە ھەوای سەھەلەدان و درووسەوون و دروستەردە دىالەكەي و لەدوانەي جەمەلەيەي و كەمەلەيەتەي لە بارەي ھەروەزى و بزووتەنەي ھەروەزى وەك ئەتەرنەتەي.

لەردە بە زەنجىرە وەھەمى نووسەرەن و چالەكەنەنە بوارە ھەروەزى بەھە وەكەينەي. 7

دېنگەكەي- سەرتە ئەگەر بەكرەت كورتچەك لە بارەي ئابووردووی چالەكەي خەت و ئاراستەي بىرەكەنەتەي بە خەنەران بەگەيتەي؟

زاھىر: مە ناوم زاھىر باھىرە و بە قەۋلى وەتەن لە دايەكەي سەيە 1952 م . لە تەمەنە 14 سەھەيە و تەكەلەي سەسەتە بووم و سەرتە لەگەي جەلەيەكەي بووم. لە تەمەنە 18 و 19 سەھەيە جەلەيەكەي تە بەجەھەشە و تە كەتەي 1985 لە چەندە كەخراو و گروپەكەي مەركەي-

لەننیتی- دا کارم کردوو . کاتێک کە لە گروپی مارکسی-لینینی عێراقییەکانا بووم، (کار) لەو چەند ژمارەی ئێژنامەی ' کار ' دا کە دەرمانکرد و تارم نویوو .

لە سەرەتای نەو دەیەیەکەوە باوەشتم بە مارکسیست بە تایبەت پرسی دیکتاتۆرییەتی پۆلیاتاریا و دۆشەت بە گشتی ، نەماوو . هەر لەو سەردەمدا جاروبار لە گەقاری ' دوا ئێژدا ' و تارم دێنوسی .

لە ساڵی 2000 وە بیرکردنەوە و خویندنەوە و کارکردنم لە لێندەن کە لە ساڵی 1988 دا دێستییەکەرد و ئێزموونم لەگەڵ کرێکران و ئێکسپراوێ چۆن سیاسییەکانی بریتانیا ، گەیاندمی بە هزری ئێنارکیستی ' ئێنارکیزم ' . هەر لە سەرەتای 2000 وە لە گەڵ دوو سە هاوڕێی دیکە کە هەگەری هزری ئێنارکیستی بوون ، گەقاری ' ژێنەم ' و ' دالیان-مان دێردەکرد ، کە چەند ژمارەییکیان لەدەرچوو .

لە ساڵی 2005 یەشوو ناو بەناو لە ماڵپێکی ' ئێنارکیستان ' هەروەها لە هەندێک لە ماڵپێک کوردییەکانا دێنوسم . لە هەندێک لە گروپێ خەجەیی سەربەخە ناھیراشییەکانی لێندەن ، هەسۆاوەکی چالاکم . پێیویندی توند و پتەوم لەتێک ئێنارکیستێ کوردەکان و زۆرێک لە ئێنارکیستانی دیکە لە ئێورپا و ئێمەریکا و گەڵەکان وەتانی دیکەدا هەیی .

دەنگەکان - "بزوتنەوی هەر وەزی" ئێم دەستەواژەیی بە تە چۆ دەگەییەت ؟

زاهیر: من ناتوانم بەئێم ئێمە بزوتنەوی هەیی بەناوی ' بزوتنەوی هەر وەزی ' یوو . لێر و لێو چەند کارێکی هەروەزیانە دێکرێت ، بەئێم بەو مانایێ کە بزوتنەوی هەیی کی چوست و چالاکێ هەر وەزیانە ، بەت ، وجودی نییە و ئێنگە چەندەها ساڵی دیکەش بخایەنەت بە دێرکەوتنی ئاوا بزوتنەوی هەیی .

کارو چالاکێ دەستەجەمعیانە ، کە هەشتا خەیی نەگرتبەت و نەبووبەتە خوو و نەڕەتی کەمەییەتی و کەنێ لە دۆشەت و پێژێ کشتوکاڵی و پێشەسازییە مەوجودەکان لەگەڵ مارکەت ، نەکردبەت ، هەرگیز ناتوانرێت ، ناوی ' بزوتنەوی هەر وەزی ' لەبەرێت .

دەنگەکان - بە چوونی تە هەر وەزییەکان ئامرازێ یەرمکردن یان ئێتەرتەتیفەن ؟

زاهیر: لە ئاستیدا ئێمە پرسیارێکی فرێ هەندە و وەشەمەکی دووروو دەرژێ دەوێت . بە ئێوی کە خەم لەو دەرژدادەیی زەگار بکەم ، بە کورتی دەشێم : دێکەوتە سەر چوونەتی دروستکردنیان ، دێستە و هەزی

هه سوو ئند ريان و كه م و تاكي كه م ككار پيان و ق تيسبووني يا نه بووني پر ژكه له بوار كدا يا سنوردار كردنى ، ئيدى له شوو ئند كدا يا له پر ژكه ي كدا و هه رو ها ئامانجى ئو و كار ، واته ئايا ده كرت ئو و ببه ئه ئاراسته ي كه خودى ژيانى خه كه و جه گاي خه له شوو ئند جيا جيا كانا بكا ته و ؟ ئايا ئاراسته ي جه له ف كردن به ده سه ها ته خا و نه زوى خا و نه كومپانيا ، ده سه ها تداران و ده سه ها تخوازانى ديكه ، ده گرته خه ؟ هه رو ها به يار كان كه ده يدن و چن ده درن . ئه مانه و كه له خه ديكه وه ته ئه ريان يا نه ريانى هه رو و زيه كان و داهاتوويان ، ديارى ده كات كه ئايا يه رميين يا خود جه گرتو وى بازار و ئه م شه و ژيانى ئه ستاى ئه م نه ؟

ده نگه كان - به پشتبستن به كام به ما و ئه زموون هه رو و زيه كان ده خر نه خا نه ئامانجى بزوتنه وى يه رميسته يان خزمه ت كردن به مانه وى سيسته م چينا يه تيه كه ؟

زاهير: وابزنم تا اده يكه وه مامى ئه م پرسيارم له وه مامى پرسيارى په شتر ، داو ته و . له ردا ته نها ئه وه نده ي به زياد ده كه م كه به م دوو خا وه كه وه ر ده بينن سه بار ته به ئاراسته ي هه رو و زيه كان له خزمه ت نه كردنى سيسته م كه دا . يه كه ميان: به سياسى كردنى هه رو و زيه كان ، ديار له ردا م به ستم به حيز بى كردن و ئه مانى له سياسه ته سه رد م وه نيي ، به كه م به ستم ئه وه ي كه ئايدى مر فانه ي له پشت وه به ته ، واته به شداربوانى هه رو و زيه كان ده به ته ئه وه بزنان كه ئه مامى ئه مان ئايدى يكه يا كار كه نو نيي ، له سه رد مامى زه كه ندا هه موو شه كه هه رو و زيانا كراو و ژيانيش به گشتى هه رو و زيانا بوو ، به مام به ته پيه ينى زه مان و ده رك وه تنى ده سه ها ته و ده وه ته ، ئه م ژيانا يان له زوت كراو و شه واز كه ترى ژيانان په وه وابينراو . ئه مام سروشى سروشتيانى خودى مر ف خه بوو له سه رانسرى شوو ئند جيا واز كانى دونيا و نه و گروپ و كه م وه و نه ته وه جيا واز كانا .

كه واته گرنگ له ردا هه رو و زيكاران ئه وه بزنان كه كار كردنى هه رو و زيانا هه موو شه كه نيي ، به كه ده به ته هه نگاو به رو و ژيانى هه رو و زيانا شه بنر ته ، واته خه كه به گوهرى تواناى خه كار له هه رو و زيه كانا بكا ته و به گوهرى په داويستيشى ، له وه رگرت . ئه م تاكه كه گايه كه كه خه به دوور له خزمه ته سيسته م كه و مانه وى سيسته م كه به گرت .

دوو هه م: سه ربه خه يبوونى هه رو و زيه كان و به دوور گرتنيان له به سه را سه پاندنى ئه جه نده ي ئاشكراو نه نهى حيز و كه خراو سياسيه كان و

کسانی دستانه یشتوو چ له بواړی ئابوری و چ له بواړی بـرپرسیی سیاسی و میلتـریـیـدا. له ئـمـشـهـرـوـزیـهـکان پـویـستیـان بـ هاوکاری و کـمـکی هـمـو کـسانی ئازادیخواز و مرـدـست و بـ تـماح له هـمـو بارـیـهـو هـیـهـر له کـمـکی پـار و تـرخـاندنی چـند هـفتـهـیکـه بـ کارکردن له هـرـوـزیـهـکانا ، هـتا بـ ئـوانـشـمان کـ له دـرـو وای کوردستان دژین ، له تـکـ ئـمانـدا هـبوونی ما پـرـکـ له گـگـهـکردن وای تـمـم کـمـمـایـتـیهـکانا بـ پاگـندـکردن و بـ نمونـهـیکردنی هـرـوـزیـهـکان و بـدـستهـنـانی کـمـک و هـاریـکاری له شوـن و لایـهـنـکانی دیکـو. ئـمـم جگـه له بـیـکـو و سـتـنـو وای یاخود گرـهـدانـو وای هـرـوـزیـهـکان له شوـنـهـ جیاوازاـکانا ، هـم بـ کـمـکـکردنی یـکـدی له بـرـهـمـکانیاـنا و دـفـعـکردنی پـداوـیـستیـهـکانیا ، هـم بـ مـبـسـتی فـرـیـوون له یـکـو و ئـاـوگـهـکردنی ئـزموونـهـکانیا .

بـ گومان زـر زـروور کـه هـرـوـزیـهـکان هـمـهـکی جیاواز له نـوانی خـیاـن و بـکـخـراو خـرخوازیـهـکانا بـکـشـت. من له پـسـتـکی سـر فـیـسـبووکـدا هـر بـ کورتی بـ چـند خـاـهـه جیاوازی نـوانیاـم وونکردـتـو. بـ زانیاری لـسـر ئـو، تـکـایـه خوـنـری بـهـر کـرتـه لـسـر ئـم لینکـهـی خوارـو و بـکـه:

<http://zaherbaher.com/2016/09/24/%d8%ac%db%8c%d8%a7%d9%88%d8%a7%d8%b2%db%8c-%d9%86%db%8e%d9%88%d8%a7%d9%86%db%8c-%d9%87%d9%87%e2%80%8c%d8%b1%d9%87%e2%80%8c%d9%88%d9%87%e2%80%8c/c%d8%b2%db%8c-%d9%88-%d8%ae%db%8e%d8%b1%d8%ae%d9%88%d8%a7>

دـنگـهـکان - کـسانـهـک پـیاـن وایـ ئـم کار هـرـوـزـیاـنـی کـ له ناوچـهـی خانـقـین دـستی بـ براو، له بنچـهـدا کاری دـسـهـا تـو دـبـت فشار بـ دـسـهـات بـرـت له جیا تی کاری هـرـوـزی. ئـی ئـو ئـم چـهـن دـبینـ؟

زاهیر: ئـم جـهـرـهـایـانـه لای من غـریـب نین . ئـمـه ای زـهـرـکـ له ئـو کـسانـهـک کـ کورد و تـنی، دـیا نـو و ت " له قونـو و ئـسـپـکـه لغاو بـکـن " . ئـمانـه سیاسی و برادـهـر حیزبیـهـکانن کـ دـیا نـو و تـ له سـرـو و کـمـمـبگـن ، ئـمـش ئاشکرایـه هـرچـی هـو و و کـه ویستویـتی له سـرـو و کـمـمـبگـن ، بـ هـفـت شکستی هـناو و تاکـه هـو و کـ نیـه کـ سـرـکـوتوو بوو بـت. هـرو هـا ئـوان دـیا نـو و ت گـهـانکاری سیاسی له ئـمـدا بـکـن نـه گـهـانکاری ئابوری و سیاسی و کولتوری و و ژـنـبیری و هـتـد له کـمـمـدا، بـکـن ، کـه بـ ئـمـش دیسانـو و مـژو بـهـگـهـی زـری پـداوین کـ گـهـانکاری له ئـمـهـدا هـیچ له

باروود خك ناگكت.

من پمواي ، ئمم ل ئستادا دبت كاركي كارىگران بكن و بدور بين ل وبوبوننوي اسستوخى دوت و دسات. وات كارى ئمم ل ئستادا كندردن ل دوت و دسات و ل لگاي كارىگران ئابوريا نو، نك سياسان. بباى من ئگور ئو هر وزيان ئ خانقن بر و ئو ئاراستي ببن ك پشتر پنجم ب اكشا، كاركي يكجار گور و گرنگ دبت ك لردا پويست دستخشي ل هاو سلام و هاو پياني ديك بكن و كم كيشيان ب شو يك ل و شو يي ك ل س ر و باس مكردن پ بكن.

دنگكان - چن دتوانين هر وزييكان ب ئت رناتيف بيمين، ئو گران پز تيفان چين ك هر وزييكان و ك تك روي كرد و يي سيستم چينا ي تيبك نيشاندن، چ كاراييكيان ل س ر خرا كردن و به زكردنى وتى گاني كم م ا ي تي و كولتووريى و شنبيريى گشتى دبت ؟

زاهير: من ل و مامى پرسيار كاني پشودا و مامى ئمم داو ت و . لردا تنها پ ل س ر ئو داد گرم : يكم فراونكردنى بوار كاني هر وزييكان ، ديار ئم ش متمان دكات س ر كم م و هاو كاري ئمم هر ه موومان . دوو ه يش هر وزييكان هر ب كار كردنى دست ج معيان ن بن ، ب كو دبت بره مى هر وزييكانيش ل لاي ن هر موان و ب گو ر ي پويستى بشدار بواني هر وزييكان، بچ نر ت و . ب كيش ل داهاتى هر وزييكان ب ك ينى پداويستى هر وزيي كشتوكا ييكان و نو كردن وى ماشن و ئامراز كن و پ رپوت كاني كارگكان، هر وها كردن وى چشتخان يك ب بشدار بواني هر وزييكان و خزان كانيان ، ترخان بكرت . دبت ئو ش ب مم پويست ب يك پار لا بدرت ب گشتى پيرو پكك وتان و مندا ن، هر هيچ نبت ل ناوچ كدا. (ديار ئمم ئامانجكي ت زك دوورى هر وزييكان)، نك ل ئستادا ، ك ل س ر تادان.

گر ئاراستي هر وزييكان ب و شو ي بوات ، ئو گومان ل ودا نيي ك كارايى خى ل س ر ئو لاي ناني ك دسنيشانتان كردون ، پز ت فنان ، دداد ن و ب زووترين كات گش دكات ، بگومان و كو پشتر وتم ب ئو ي ئمم كارايي ب ت واوى مامى خى بينت ، ئو دبت ك ل ت م م ا ي تيدا يا ج ر ك ل فيدرا ي تي ئابوريا ندا ك ل و ق ناخدا گشت ت ئو ي ك

قوارێکی سیاسیی بێت ، خێان کێکێ نێو .

**دێنگێکان - چ ئاس و ئامانجێک لێ سەرھێندانی بزووتنێوی هەرێمێ و زی
لێ هەرێمی کوردستان و خەرھێاتێ ناوین دێبینیت ؟**

زاهیر: من ماوێکی زێر هاتووم تێ سەر ئێو و ئاو قناعاتێک ک
وودانی شێش لێ وێاتانی پیشسازی گێشێنێ کردوودا یا خود کێمتر
گێشێ کردوودا ، بێختی وودانی زیاتری هێی تاکو ئێم وێات
پیشسازی پێشکێوتوانێ . بێ ئێمێش ماوێکی لێم وێر و تارکێم
نوسی، کێ لینکێکێ لێردا، دادێم. لێم و تارکێ دا هێکار و پاساوی
بیرکێکێم خستێت پێشچاو . هێر لێم و تارکێم نامێوت لێردا خێم
دوو بارێ بکێم و . بێای دروستکردنی هەرێم و زیێکان هێنگاوی یێکێم
و بێردی بناخی ئێو شێشێن.

<http://dengekan.ca/archives/1261>

شتێکی تر هێی کێ حێز دێکێم خوێنداری لێ بێ ئاگا بهێنم و ، ئێویش
ئێو و یێ کێ زیاتر لێ 100 هەرێم و زی لێ وێزاوای کوردستاندا هێی ،
گێرچی من گێلێک کێموو کێبیان دێبینم، بێم ئێزموونێکی چاکن و
جێگای دێستخێشی و لێو فێربوون.

**دێنگێکان - لێ ووی مێژوویی و ، ئایا بزووتنێوی هەرێم و زی لێ
ناوچێ لێ دایکبوون و ژیانی خێت هێبوو یان بێخت تاکو ئێستا
لێنێو هەرێم و زیێک ژیاوی ؟**

زاهیر: بێی لێ ساکێکانی پێش شێستێکانی چێرخێ ابوردوودا ، هێموو
کارکێکانی لادێکان، گوندێکان ، لێ سێرچێمی بواریکانی ژیاندا ،
هەرێم و زیانێ بوو و خێکێ بێ خێشی و کێمکی یێکدییان کردوو و
کارێ هاو بێشێکان و تایبێتیێکانی خێیانیان پێاندوو . بێم
بێداخ و ، جگێ لێ کاسێ داری و گێانی شایی و شین نێبت ،
ژیا ن لێ وی دایکێکردنی بێرھێم و ، بێ بیر و وری من وجوودی،
نێبوو .

لێو ساتێوی، واتێ لێ سا 1961 و کێ هاتینێ سلێمانی ، لێ نێو
هیچ هەرێم و زیێکدا نێ ژیاوم و نێ کاریشم کردوو .

**دێنگێکان - ئایا هەرێم و زیێکان تێنیا ئا و وێرکردنی کێمکی
کێم لێتین، یان وا وێر لێو دێتوان بێنێ ئێتێرنا تیفی
بێرھێمێنان و بێکاربردنی باوی بێرجوازیا نێی ئێستا ؟**

زاهیر: بـگومان دـتوانرـن بـنـ شـوازی تـواوی ژـیانی خـکی و کـمـنـتیـکـان و تـواوی کـمـمـ. لـ وـمـامـی پـرسیارـکـانی پـشترا سـرنجـی خـمـم بـ زیادـو سـبارت بـم خـا، داو .

دـنگـکان - ئایا هـر ئـستا هیچ ئـزمـوونـکی کردـی و جـکـوتـوو یان پـرـسـندوو لـ هـرـمـی کوردستان و خـرهـا تـی ناوین دـبینیت ؟

زاهیر: بـی لـ ژاوا و تا ادـیـکـیش لـ باکوری کوردستان ، پـشـ دـستـپـکردنـوی شـ، ئـو ئـزمـوونـهـی و هـبوو . لـ سوریا شـ هـ تا ئـم چـند مانگـی پـشوو لـ شاری Daraya هـرـوـزیـکـان بـردـوامـبوون و خـبـبـوـبـریش هـبوو کـ بـ کـمـکی ئـنارکیستـکـانی ئـو بـ تایبـت هاوـو عومـر عـزیز ، کـ لـ بـندیخانـی ئـسـددا لـ ژـر ئـشکـنجـدا ، گیانی بـختکرد ، هـبوو . هاوـو عومـر زـر بـ قوـی لـ سـر هـرـوـزیـکـان و جـری چالاکیان و تـشـنـکردنـیان نویوـتی و لـگـهـ هاوـو کـانیدا قسـو باسی لـ سـر کردوو . ئـوانـی کـ ئـنگلیزی دـزانـن دـتوانـن لـم لینکـدا ئـو زانیاریانـهـ بینن:

ucl-saguenay: Experience autonomous municipalities in the Syria war

هـروـها لـ میسر و لـ ئسرائیلیش هـ ی . بـمـام لـ هـرـمـی کوردستان ، تـها ئـوی خانـقـین ، دـبینین ، کـ ئـویش زـر لـ سـر تـادا یـ.

دـنگـکان - چ پـشنیار و وانـیـکـ، ئـزمـوونـکت هـیـ کـ بیخـیتـ سـر ئـزمـوونی تاكو ئـستای ئـو هـرـوـزیـکـانی کـ لـ هـرـمـی کوردستان هـن؟

زاهیر: لـ وـمـامـی ئـم پـرسیارـتـانا دـمـم لـ ئـستادا دـبـت کارـکان بـ ئـو هاوـو یانـهـ خـیان بـجـبـهـرـت و دـبـت بریارـکانیش لـ لایـن خـیانـو بـدرت، چونکـ هـر ئـوانـن کـ کارـکان دـکـن و دـشانـن لـ چ بوارـکـدا بیکـن ، بـیـ ئـنگـهـر پـشنیارـکـ بـیان . بـچـتـهـ خانـی دـستـوـردان و چـواشـکردنـی ئـوانـو، یاخود نـرـیانـهـ لـ سـر ئـزمـوونـکـیان بشکـتـو . جـگـ لـمـش هـشتا من زانیاریـکی ئاوام نییـ کـ تاكو بزائم ئـوان بـ تـواوی چیدـکـن و لـ چ بوارـکـدا کـمووکـو بیان هـیـ تاكو من پـشنیاریان بـ بکـم . لـ هـنووکـدا گـر بـکـرت کـمـکی پارـیان پـبـکـین و هـانیانـدـین و دـستـخـشیان لـبـکـین، لـ هـموو شـتـکـ ، گرنگتر .

د ننگه‌کان - دوا پرسیاری نهم جار، چ پام و نو نیی‌کت به
چالاکانی هر و زیی‌کان هی؟

زاهیر: وای دے سترشی لے و ہا وے یانے ہیج پے یام کم نیی و لے جا وے وانی زانیاری زی تردام .